

Nehemja

Nehemja ("Herrens tröst") blev 445 f Kr utnämnd av Persiens kung Artashasta till ståthållare över Jerusalem (kap 1-2, 8:9). Han reste dit och lät återuppbygga stadens mur (kap 3-6) och ivrade för sociala reformer (kap 5) och ordning i gudstjänstlivet (kap 13). Under hans tid verkade även prästen Esra (kap 8) och kanske profeten Malaki, och folket sökte sig tillbaka till Herren (kap 9-12).

Större delen av Nehemjas bok är skriven i jagform (1-7, 11:31f). I grundtexten är den sammanfogad med Esra som en enda bok.

Nehemjas bön

¹ Nehemjas, Hakaljas sons, berättelse.

Det hände i månaden Kislev i det tjugonde året, när jag var i Susas borg,

² att Hanani, en av mina bröder, och några andra män kom från Juda. Jag frågade dem om judarna, de som räddats och som fanns kvar efter fångenskapen, och om Jerusalem.

³ De sade till mig: "De som är kvar efter fångenskapen befinner sig i provinsen och lider stor nöd och vanära. Och Jerusalems mur är nedriven och portarna är nerbrända."

1:1 månaden Kislev i det tjugonde året av kung Artashastas regering (2:1), nov-dec år 446 f Kr. **1:1** Susas borg Perserrikets huvudstad under vintermånaderna, ca 25 mil norr om spetsen på Persiska viken. Fyrtio år tidigare utspelade sig här händelserna som beskrivs i Esters bok. **1:3** 2 Kung 25:9f, 2 Krön 36:19.

⁴ När jag hörde det satte jag mig ner och grät. Jag sörjde i flera dagar och fastade och bad inför himlens Gud.

⁵ Jag sade: ”O HERRE, himlens Gud, du store och fruktansvärde Gud som håller fast vid förbundet och ger nåd åt dem som älskar dig och håller dina bud.

⁶ Låt ditt öra lyssna och dina ögon vara öppna så att du nu hör din tjänares bön. Dag och natt ber jag till dig för Israels barn, dina tjänare, och bekänner de synder som vi Israels barn har begått mot dig.

Även jag och min faders hus har syndat.

⁷ Vi har syndat mycket mot dig och inte hållit fast vid de bud, stadgar och lagar som du gav din tjänare Mose.

⁸ Men tänk på det ord som du gav din tjänare Mose när du sade: Om ni är trolösa ska jag skingra er bland folken.

⁹ Men om ni vänder om till mig och håller fast vid mina bud och följer dem, då vill jag, även om ni vore fördrivna till himlens ände, samla er därifrån och föra er till den plats som jag har utvalt för att låta mitt namn bo där.

¹⁰ De är dina tjänare och ditt folk, som du har befriat genom din väldiga kraft och din starka hand.

¹¹ O, Herre, låt ditt öra lyssna till din tjänares bön och till dina tjänares bön, de som har sin glädje i att frukta ditt namn. Låt din tjänare ha framgång i dag

1:5 2 Mos 20:6, 34:6f, 4 Mos 14:18, 5 Mos 5:10, 7:9, Neh 9:17, Ps 86:15, 103:8, 145:8, Dan 9:4. **1:8** 3 Mos 26:27f, 40f, 5 Mos 4:27f, 28:64. **1:8** det ord som du gav din tjänare Mose Se t ex 3 Mos 26:33, 5 Mos 28:64.

1:9 5 Mos 30:1f.

och låt honom finna barmhärtighet inför denne man.” Jag var då munskänk hos kungen.

2

Nehemja beger sig till Jerusalem

¹ Detta hände i månaden Nisan, i Artashastas tjugonde regeringsår. Vin stod framdukat inför kungen, och jag tog vinet och gav det åt honom. Jag hade aldrig tidigare visat mig bedrövad inför honom.

² Han frågade mig: ”Varför ser du så bedrövad ut? Du är ju inte sjuk. Du måste ha någon sorg i hjärtat.” Då blev jag mycket rädd,

³ och jag sade till honom: ”Må kungen leva för evigt! Skulle jag inte se bedrövad ut, när staden där mina fäders gravar finns ligger öde och dess portar är nerbrända?”

⁴ Kungen sade till mig: ”Så vad önskar du?”

Då bad jag till himlens Gud

⁵ och svarade sedan kungen: ”Om det behagar kungen och om din tjänare funnit nåd inför dig, så

1:11 munskänk Kungens personlige servitör och avsmakare som förvissar sig om att vinet inte är förgiftat, en betrodd ställning som gav tillträde till kungen (1 Mos 40, 2 Kung 18:17 med not). **2:1** månaden Nisan Mars-april år 445 f Kr, ca fyra månader efter Nehemjas bön (1:1, 4f). **2:1** Artashasta Betyder ”sann härskare”, av grekerna kallad Artaxerxes. Kung av Persien 465-424 f Kr och son till Ahasveros som skildras i Esters bok (se not till Est 1:9, 10:3). Hans drottning (vers 6) hette Damaspia. **2:3** Neh 1:3, Dan 2:4, 3:9, 5:10, 6:21. **2:5** om det behagar kungen Artashasta hade i början av sin regim motarbetat Jerusalem (Esra 4:21), men sedan bekostat Esras expedition 458 f Kr (Esra 7:8f), tretton år före detta samtal.

sänd mig till Juda, staden där mina fäders gravar finns, så att jag kan bygga upp den igen.”

⁶ Då frågade kungen mig, medan drottningen satt vid hans sida: ”Hur länge varar din resa, och när kommer du tillbaka?” Eftersom jag funnit nåd inför kungen och han ville sända i väg mig, nämnde jag en bestämd tid för honom.

⁷ Jag sade till honom: ”Om kungen finner för gott, så låt mig få brev till ståthållarna i landet på andra sidan floden så att de låter mig passera deras land tills jag når Juda,

⁸ och ett brev till Asaf, uppsyningsmannen över den kungliga skogsparken, så att han låter mig få virke till att bygga upp portarna till borgen som hör till templet, och virke till stadsmuren och till det hus där jag själv ska bo.” Och kungen gav mig det, eftersom min Guds goda hand var över mig.

⁹ När jag kom till ståthållarna i landet på andra sidan floden gav jag dem kungens brev.

Kungen hade också sänt med mig härförare och ryttare.

¹⁰ Men när horoniten Sanballat och den am-

2:6 Hur länge varar din resa Resvägen från Susa till Jerusalem är ca 150 mil. För Esra tog en liknande resa fyra månader enkel väg (Esra 7:1).

2:8 den kungliga skogsparken Troligen i Libanon, som hade gett virket till templet (1 Kung 5:9, Esra 3:7). Grekiska historiker vittnar om persernas kontroll över sina skogsområden.

2:10 horoniten Sanballat Betyder ”född av månguden”. Ståthållare i Samarien, troligen från moabitiska Horonajim (Jes 15:5). Hans dotter var gift med översteprästens sonson (Neh 13:28). I ett brev från egyptiska Elefantine vädjade judarna där om hans hjälp att återuppbygga templet.

monitiska tjänstemannen Tobia hörde det, tog de mycket illa vid sig över att en person hade kommit som ville Israels barn väl.

¹¹ Jag kom till Jerusalem och var där i tre dagar.

¹² Sedan steg jag upp om natten tillsammans med några få män, och jag hade inte talat om för någon vad min Gud lagt på mitt hjärta att göra för Jerusalem. Djuret jag red på var det enda jag hade med mig.

¹³ I natten drog jag ut genom Dalporten fram mot Drakkällan och Dyngporten och undersökte Jerusalems murar. De var nedrivna och portarna var förtärda av eld.

¹⁴ Jag fortsatte till Källporten och till Kungsdammen, men där kunde inte djuret ta sig fram med mig.

¹⁵ Så fortsatte jag uppför dalen om natten och undersökte muren och återvände sedan in genom Dalporten och var så tillbaka.

¹⁶ Föreståndarna visste inte var jag hade varit eller vad jag gjorde, för jag hade hittills inte nämnt något för judarna, prästerna, stormännen, föreståndarna eller de övriga som skulle utföra arbetet.

¹⁷ Men nu sade jag till dem: "Ni ser den nöd vi är i. Jerusalem ligger öde och portarna är nerbrända. Kom och låt oss bygga upp Jerusalems mur så att vi inte behöver bli föraktade mer."

2:10 Tobia Betyder "Herren är god". Ammonit från nuvarande Jordanien, genom sina barn ingift bland judarna (6:18). Senare vräkt från templet (13:4f). **2:13** Neh 3:13. **2:16** Föreståndarna representerade troligen perserrikets intressen i Judeen.

¹⁸ Jag talade om för dem hur min Guds goda hand hade varit över mig och vad kungen hade lovat mig. Då sade de: "Låt oss stå upp och bygga!", och de fattade mod för det goda verket.

¹⁹ Men när horoniten Sanballat och den ammonitiske tjänstemannen Tobia och araben Geshem hörde detta, hånade och föraktade de oss och sade: "Vad är det ni gör? Sätter ni er upp mot kungen?"

²⁰ Då svarade jag dem: "Himlens Gud ska låta det gå oss väl, och vi hans tjänare ska börja bygga. Men ni har varken någon del, rätt eller historia i Jerusalem."

3

Jerusalems murar byggs upp

¹ Översteprästen Eljashib och hans bröder prästerna började bygga Fårporten. De helgade den och satte sedan in dörrarna. De byggde fram till Hammeatornet, som de helgade, och vidare fram till Hananeltornet.

² Bredvid Eljashib byggde Jerikos män, och bredvid dem byggde Sackur, Imris son.

³ Fiskporten byggdes av Hassenaas barn. De timrade upp den och satte in dörrar, lås och bommar.

⁴ Bredvid dem arbetade Meremot, son till Uria, son till Hackos, med att sätta muren i stånd. Bredvid honom arbetade Meshullam, son till Berekja,

2:19 Neh 4:1. **2:19** araben Geshem Betyder "regn". Kung eller hövding för kedariterna i arabiska öknen (jfr Ps 120:5, Jer 49:28).
Omnämnd i inskriptioner från saudiarabiska al-Ula och på en silverskål från Egypten. **3:1** Jer 31:38.

son till Mesesabel. Bredvid honom arbetade Sadok, Baanas son.

⁵ Vid sidan av honom arbetade tekoaiterna, men de förnämsta bland dem ville inte böja sin nacke för att tjäna sin Herre.

⁶ Gamla porten sattes i stånd av Jojada, Paseas son och Meshullam, Besodjas son. De timrade upp den och satte in dörrar, lås och bommar.

⁷ Bredvid dem arbetade gibeoniten Melatja och meronotiten Jadon tillsammans med männen från Gibeon och Mispera, som lydte under ståthållaren i landet på andra sidan floden.

⁸ Bredvid dem arbetade Ussiel, Harhajas son, tillsammans med guldsmederna. Bredvid dem arbetade Hananja, en av dem som tillverkade salvor. Den närmast liggande delen av Jerusalem lät man vara ända till Breda muren.

⁹ Vid sidan av dem arbetade Refaja, Hurs son, ledare över ena hälften av Jerusalems område.

¹⁰ Vid sidan av honom arbetade Jedaja, Harumafs son, mitt emot sitt eget hus, och bredvid honom arbetade Hattush, Hashabnejas son.

¹¹ En annan sträcka av muren och Ugnstornet sattes i stånd av Malkia, Harims son, och Hashub, Pahat-Moabs son.

¹² Bredvid honom arbetade Shallum, Halloheshs son, ledare över andra hälften av Jerusalems område, tillsammans med sina döttrar.

¹³ Dalporten sattes i stånd av Hanun och Sanoas invånare. De byggde upp den och satte in dörrar, lås och bommar. De byggde också ettusen alnar på muren, ända fram till Dyngporten.

¹⁴ Dyngporten sattes i stånd av Malkia, Rekabs son, ledare över Bet-Hackerems område. Han byggde upp den och satte in dörrar, lås och bommar.

¹⁵ Källporten sattes i stånd av Shallum, Kol-Hoses son, ledare över Mispas område. Han byggde upp den och lade tak på den och satte in dörrar, lås och bommar. Han byggde också muren vid Vattenledningsdammen intill den kungliga trädgården, ända fram till trapporna ner från Davids stad.

¹⁶ Efter honom arbetade Nehemja, Asbuks son, ledare över ena hälften av Bet-Surs område. Han satte i stånd muren ner till platsen mitt emot Davidsgravarna och vidare fram till den grävda dammen och till Hjaltehuset.

Leviter som arbetade på muren

¹⁷ Efter honom arbetade leviterna under Rehum, Banis son. Bredvid dem arbetade Hashabja, ledare över ena hälften av Keilas område, för sitt område.

¹⁸ Efter honom arbetade deras bröder under Bavvaj, Henadads son, ledare över andra hälften av Keilas område.

¹⁹ Bredvid honom sattes en annan sträcka i stånd av Eser, Jeshuas son, ledare över Mispa, från platsen mitt emot uppgången till vapenförrådet i Vinkeln.

²⁰ Efter honom arbetade Baruk, Sabbajs son, med stor iver på en annan sträcka, från Vinkeln ända fram till ingången till översteprästen Eljashibs hus.

3:18 Bavvaj Några handskrifter: "Binnuj". **3:19** 2 Krön 26:9.

3:19 Eser, Jeshuas son Kanske son till översteprästen Jeshua som hade lett återuppbyggnaden av templet (Esra 3:8f).

²¹ Efter honom arbetade Meremot, son till Uria, son till Hackos, på en annan sträcka från ingången till Eljashibs hus ända till slutet av Eljashibs hus.

Präster som arbetade på muren

²² Efter honom arbetade prästerna, männen från Jordanslätten.

²³ Efter dem arbetade Benjamin och Hashub mitt emot sitt eget hus. Bredvid dem arbetade Asarja, son till Maaseja, son till Ananja, utmed sitt eget hus.

²⁴ Efter honom arbetade Binnuj, Henadads son, på ett annat stycke från Asarjas hus ända fram till Vinkeln och vidare fram till Hörnet.

²⁵ Palal, Usajs son, arbetade mitt emot Vinkeln och det torn som skjuter ut från det övre palatset vid fängelsegården.

Efter honom arbetade Pedaja, Paroshs son.

²⁶ Tempeltjänarna som bodde på Ofel arbetade ända fram till platsen mitt emot Vattenporten mot öster och det utskjutande tornet.

Övriga byggare

²⁷ Efter Pedaja arbetade folket från Tekoa på en annan sträcka, från platsen mitt emot det stora utskjutande tornet fram till Ofelmuren.

²⁸ Ovanför Hästporten arbetade var och en av prästerna mitt emot sitt eget hus.

3:25 Jer 32:2. **3:26** Ofel Åsrygg söder om tempelberget där Jerusalems äldsta delar ("Davids stad") är byggda. **3:28**
2 Krön 23:15, Jer 31:40.

²⁹ Efter dem arbetade Sadok, Immers son, mitt emot sitt eget hus. Bredvid honom arbetade She-maja, Shekanjas son, som hade vakten vid Östra porten.

³⁰ Efter honom arbetade Hananja, Shelemjas son, och Hanun, Salafs sjätte son, på en annan sträcka. Och efter dem arbetade Meshullam, Berekjas son, mitt emot sin tempelkammare.

³¹ Efter honom arbetade Malkia, en av guldsmederna, ända fram till tempeltjänarnas och köpmännens hus, mitt emot Mönstringsporten och vidare fram till Övre Hörnsalen.

³² Och mellan Övre Hörnsalen och Fårporten arbetade guldsmederna och köpmännen på att sätta muren i stånd.

4

Svårigheter vid bygget

¹ När Sanballat hörde att vi höll på att bygga upp muren blev han rasande och mycket arg. Han hånade judarna

² och sade till sina bröder och till Samariens krigsfolk: "Vad är det de eländiga judarna gör? Ska de få hålla på? Ska de få offra? Ska de en dag få arbetet klart? Kan de ge liv åt de brända stenarna i grushögarna?"

³ Ammoniten Tobia som stod bredvid honom sade: "Låt dem bygga! Om så bara en räv hoppar upp på deras stenmur river han den."

4:1 Neh 2:19. **4:2** de brända stenarna Kalksten som bränns försvagas och spricker.

⁴ Hör, vår Gud, hur föraktade vi är! Låt deras hån slå tillbaka mot deras egna huvuden. Låt dem bli plundrade som fångar i ett främmande land.

⁵ Täck inte över deras skuld och låt inte deras synd bli utplånad inför dig, för de har uppträtt kränkande inför dem som bygger.

⁶ Vi byggde på muren, och hela muren fogades samman till sin halva höjd, för folket arbetade helhjärtat.

⁷ Men när Sanballat och Tobia och araberna, ammoniterna och ashdoditerna hörde att Jerusalems murar höll på att repareras och att hålen började tätas, blev de mycket arga.

⁸ De gaddade alla ihop sig för att anfälla Jerusalem och skapa förvirring där.

⁹ Då bad vi till vår Gud och satte ut vakt mot dem dag och natt för att skydda oss mot dem.

¹⁰ Men Juda sade:

”Bärarnas kraft är slut,
mycket grus är kvar.

Vi orkar inte mer
att bygga denna mur.”

¹¹ Våra motståndare sade: ”Innan de vet ordet av är vi mitt ibland dem och dödar dem och stoppar arbetet!”

¹² De judar som bodde nära dem kom från alla håll och sade till oss, säkert tio gånger, att vi borde dra oss tillbaka till dem.

¹³ Då ställde jag upp folket bakom muren på de lägsta och mest öppna platserna. Jag ställde upp dem i släktordning med svärd, spjut och bågar.

14 Sedan jag inspekterat allt steg jag upp och sade till stormännen, föreståndarna och det övriga folket: ”Var inte rädda för dem! Tänk på Herren, den store och fruktansvärde, och kämpa för era bröder, era söner och döttrar, era hustrur och era hem.”

15 När våra fiender hörde att vi kände till deras plan och att Gud hade omintetgjort den, vände vi alla tillbaka till muren, var och en till sitt arbete.

16 Från den dagen var hälften av mina tjänare upptagna med arbetet medan andra hälften stod beväpnad med spjut, sköldar, bågar och pansar.

Och hövdingarna stod bakom hela Juda hus.

17 De som byggde på muren och de som lastade på och bar bördor gjorde sitt arbete med ena handen och höll vapnet i den andra.

18 De som byggde hade var och en sitt svärd bundet vid höften medan de arbetade.

Bredvid mig stod en basunblåsare.

19 Jag sade till stormännen, föreståndarna och det övriga folket: ”Arbetet är stort och omfattande och vi är utspridda längs muren, långt ifrån varandra.

20 Där ni hör basunen ljuda, dit ska ni samlas till oss. Vår Gud ska kämpa för oss!”

21 Så fortsatte vi arbetet medan hälften vaktade med sina spjut, från gryningen tills stjärnorna kom fram.

22 Vid den tiden sade jag också till folket: ”Var och en ska övernatta inne i Jerusalem med sin tjänare, så att vi kan ha dem till vakt under natten och till arbete under dagen.”

4:14 4 Mos 14:9, 5 Mos 1:21, 20:3f. 4:20 2 Mos 14:14, 25, 5 Mos 1:30, 3:22.

²³ Varken jag eller mina bröder eller mina tjänare eller vakterna hos mig kom ur kläderna. Var och en bar sitt vapen samt vatten.

5

Förtryck av de fattiga

¹ Men männen och deras hustrur började klaga högt över sina judiska bröder.

² Några sade: "Med våra söner och döttrar är vi många. Vi måste få säd, så att vi kan äta och överleva!"

³ Andra sade: "Vi måste pantsätta våra åkrar, vingårdar och hus för att få säd mot svälten."

⁴ Åter andra sade: "Vi har varit tvungna att låna pengar på våra åkrar och vingårdar för att betala skatten till kungen.

⁵ Vi är av samma kött och blod som våra bröder, och våra barn är som deras barn. Men ändå måste vi lämna bort våra söner och döttrar som slavar. Några av våra döttrar har redan blivit slavar, och vi står maktlösa. Och våra åkrar och vingårdar är i andras händer."

⁶ Jag blev mycket upprörd när jag hörde vad de sade och hur de klagade.

⁷ Jag överlade med mig själv och tillrättavisade stormännen och föreståndarna och sade till dem: "Ni bedriver ocker mot era bröder!" Därefter kallade jag samman en stor folkförsamling mot dem

4:23 samt vatten Grundtexten svårtolkad. Annan översättning: "till vattnet" (även när man drack). **5:5** slavar Den skuldsattes sista möjlighet. Efter sex års arbete skulle han frigges (5 Mos 15:12f). **5:7** 2 Mos 22:25, 3 Mos 25:36f, 5 Mos 23:19, Ps 15:5.

⁸ och sade till dem: ”Vi har efter förmåga friköpt våra judiska bröder som var sålda åt hednafolken. Ska nu ni sälja era bröder? Eller ska de sälja sig åt oss?” De teg och kunde inte svara ett ord.

⁹ Jag sade: ”Det ni gör är inte rätt. Borde ni inte vandra i fruktan för vår Gud, så att våra fiender, hednafolken, inte får orsak att håna oss?”

¹⁰ Även jag och mina bröder och mina tjänare har lånat dem pengar och säd. Låt oss nu avstå från vår fordran.

¹¹ Lämna redan i dag tillbaka deras åkrar, vingårdar, olivlundar och hus till dem, och ta inte ut den ränta på pengarna, säden, vinet och oljan som ni har att fordra av dem.”

¹² De svarade: ”Vi ska ge tillbaka det och inte utkräva något av dem. Vi ska göra som du har sagt.” Sedan jag hade kallat till mig prästerna, lät jag dem svära på att de skulle göra som de hade lovat.

¹³ Dessutom skakade jag framstycket på min mantel och sade: ”Var och en som inte håller sitt löfte, honom må Gud skaka bort från hans hem och allt han äger. Ja, han ska bli utskakad och berövad allt.” Och hela församlingen sade: ”Amen!”, och de prisade HERREN. Sedan gjorde folket som de hade lovat.

Nehemjas uppoffringar för arbetet

¹⁴ Ända från den dag då jag utsågs till deras ståthållare i Juda land, från kung Artashastas tjugonde regeringsår till hans trettioandra, tolv år,

5:9 Jes 52:5, Hes 36:20f, Rom 2:24. **5:14** tolv år. Från ca 445 till 433 f Kr, då Nehemja återvände till kungen för en tid (13:6).

åt varken jag eller mina bröder den mat som en ståthållare har rätt till.

¹⁵ Tidigare ståthållare, de som var före mig, hade lagt bördor på folket och tagit mat och vin av dem och dessutom fyrtio siklar silver. Även deras tjänare uppträdde som herrar mot folket. Men så gjorde inte jag, för jag fruktade Gud.

¹⁶ Jag fortsatte också att arbeta på muren, och vi köpte oss ingen åker, och alla mina tjänare deltog i arbetet där.

¹⁷ Och vid mitt bord åt hundrafemtio man av judarna och deras föreståndare, förutom de som kom till oss från folken runt omkring.

¹⁸ Varje dag tillagades på min bekostnad en oxe, sex utsökta får och dessutom fåglar. Var tionde dag skaffades en mängd vin av olika sorter. Ändå krävde jag inte att få ut det underhåll som ståthållaren hade rätt till, eftersom arbetet tyngde folket så hårt.

¹⁹ Tänk, min Gud, på allt vad jag har gjort för detta folk och räkna mig det till godo.

6

Onda planer mot Nehemja

¹ Sanballat och Tobia, araben Geshem och våra andra fiender fick höra att jag hade byggt upp muren och att det inte längre fanns några hål i den, även om jag vid den tiden inte hade satt in dörrar i portarna än.

5:15 fyrtio siklar silver Drygt 400 gram. **5:16** Neh 4:23. **5:19** Neh 13:14, 22, 31, Hebr 6:10. **6:1** Neh 2:19.

² Då sände Sanballat och Geshem bud till mig och lät säga: ”Kom, låt oss träffas i Kefirim i Onos dal.” De tänkte göra något ont mot mig.

³ Men jag skickade bud till dem och lät säga: ”Jag håller på med ett stort arbete och kan inte komma. Varför stoppa arbetet medan jag lämnar det och kommer ner till er?”

⁴ Samma budskap sände de till mig fyra gånger, men varje gång gav jag dem samma svar.

⁵ En femte gång sände Sanballat mig samma budskap. Nu hade hans tjänare ett öppet brev i sin hand.

⁶ I brevet stod skrivet: ”Det går ett rykte bland hednafolken, och Gashmu säger det också, att du och judarna tänker göra uppror och att det är därför du bygger upp muren. Du tänker bli deras kung, sägs det.

⁷ Du lär också ha insatt profeter som ska utropa om dig i Jerusalem: Det finns en kung i Juda! Det kommer att rapporteras för kungen, och därför bör du komma så att vi får rådgöra med varandra.”

⁸ Men jag sände bud till honom och svarade: ”Inget av det du säger har hänt, du hittar på det ur eget huvud.”

⁹ Alla ville de nämligen skrämma oss, och de tänkte: Deras händer kommer att bli för svaga för arbetet, det blir aldrig klart. Men styrk nu mina händer!

¹⁰ Jag gick hem till Shemaja, son till Delaja, son till Mehetabel, som då höll sig inne. Han sade till

6:2 Ps 21:12. **6:2** Onos dal Ca 4 mil nordväst om Jerusalem vid kusten, nära gränsen till Sanballats område Samarien. **6:6** Gashmu Geshems arabiska namnform.

mig: ”Låt oss träffas i Guds hus, i templet. Låt oss stänga templets dörrar, för de kommer för att döda dig, de kommer för att döda dig i natt.”

¹¹ Men jag svarade: ”Skulle en man som jag ta till flykten? Eller kan en man som jag gå in i templet och ändå överleva? Nej, jag går inte dit.”

¹² Jag insåg att det inte var Gud som hade sänt honom, utan han hade uttalat den profetian mot mig för att Tobia och Sanballat hade lejt honom.

¹³ Han var lejd för att jag skulle bli rädd och göra som han sade och därmed synda. De ville ge mig dåligt rykte för att kunna håna mig.

¹⁴ Tänk, min Gud, på Tobia och Sanballat efter deras gärningar, och på profetissan Noadja och de andra profeterna som ville skrämma mig.

Avslutningen på arbetet

¹⁵ Muren blev färdig på tjugofemte dagen i månaden Elul, efter femtiotvå dagar.

¹⁶ När alla våra fiender hörde detta och alla folken runt omkring oss såg det, sjönk de djupt i sina egna ögon. De förstod att detta arbete var vår Guds verk.

¹⁷ Vid den tiden sände också stormännen i Juda många brev till Tobia, och brev från Tobia kom till dem.

¹⁸ Många i Juda var nämligen förbundna med honom genom ed, eftersom han var svärson till Shekanja,

6:11 4 Mos 18:7. **6:11** gå in i templet Endast präster och leviter hade tillträde till templet (jfr 4 Mos 18:7). **6:14** Ps 74:22f. **6:15** Neh 4:1f. **6:15** månaden Elul September år 445 f.Kr. **6:16** såg det Annan Översättning (så Septuaginta): ”blev rädda”. **6:18** Neh 3:30.

Aras son, och hans son Johanan hade tagit till hustru en dotter till Meshullam, Berekjas son.

¹⁹ De brukade också tala gott om honom inför mig, och det jag sade förde de vidare till honom. Och Tobia sände brev för att skrämma mig.

7

¹ När muren var uppbyggd satte jag in portarna, och det tillsattes dörrvakter, sångare och leviter.

² Till befälhavare över Jerusalem satte jag min bror Hanani och även Hananja, befälhavaren i borgen, för han var en pålitlig man och fruktade Gud mer än de flesta.

³ Jag sade till dem: ”Öppna inte Jerusalems portar förrän solen står högt. Och man ska stänga och regla dörrarna medan vakten står kvar. Ni ska sätta ut sådana som bor i Jerusalem som vakter, var och en på sin post och var och en framför sitt eget hus.”

Förteckning över dem som återvände

⁴ Staden var vidsträckt och stor, men där fanns inte mycket folk och husen var inte uppbyggda.

⁵ Min Gud ingav mig i hjärtat att samla stormännen, föreståndarna och folket för att uppteckna dem i släktregister. Då fann jag släktförteckningen över dem som hade kommit upp först, och där fann jag detta skrivet:

⁶ Dessa är de män från provinsen som drog upp från landsflykten och fångenskapen. Babels kung Nebukadnessar hade fört bort dem, men de vände

nu tillbaka till Jerusalem och Juda, var och en till sin stad.

⁷ De följde med Serubbabel, Jeshua, Nehemja, Asarja, Raamja, Nahamani, Mordokaj, Bilsan, Misperet, Bigvaj, Nehum och Baana.

Detta var antalet män av Israels folk:

⁸ Paroshs barn: 2 172,

⁹ Shefatjas barn: 372,

¹⁰ Aras barn: 652,

¹¹ Pahat-Moabs barn, av Jeshuas och Joabs barn: 2 818,

¹² Elams barn: 1 254,

¹³ Sattus barn: 845,

¹⁴ Sackajs barn: 760,

¹⁵ Binnujs barn: 648,

¹⁶ Bebajs barn: 628,

¹⁷ Asgads barn: 2 322,

¹⁸ Adonikams barn: 667,

¹⁹ Bigvajs barn: 2 067,

²⁰ Adins barn: 655,

²¹ Aters barn av Hiskia: 98,

²² Hashums barn: 328,

²³ Besajs barn: 324,

²⁴ Harifs barn: 112,

7:7 Serubbabel Betyder "Sådd i Babel". Kom att styra provinsen Juda för kungens räkning. Ättling till kung David och juridisk förfader till Jesus (Matt 1:12, jfr Hagg 2:24). Ansvarig för tempelbygget både år 536 och 520 f Kr (Esra 3:8, 5:2). **7:7** Jeshua Betyder "Herrens frälsning", hebreisk form av namnet Jesus (Matt 1:21). Överstepräst som ledde tempelbygget vid sidan av ståthållaren Serubbabel (Esra 3:8f, Hagg 1:1, Sak 3:1f). **7:7** antalet Några av sifferuppgifterna i Neh 7 skiljer sig från listan i Esra 2. Kanske syftar den ena listan på dem som anmälde sig, den andra på dem som faktiskt reste och kom fram.

- ²⁵ Gibeons barn: 95.
²⁶ Männen från Betlehem och Netofa: 188,
²⁷ männen från Anatot: 128,
²⁸ männen från Bet-Asmavet: 42,
²⁹ männen från Kirjat-Jearim, Kefira och Beerot:
743,
³⁰ männen från Rama och Geba: 621,
³¹ männen från Mikmas: 122,
³² männen från Betel och Ai: 123,
³³ männen från det andra Nebo: 52,
³⁴ den andre Elams barn: 1 254,
³⁵ Harims barn: 320,
³⁶ Jerikos barn: 345,
³⁷ Lods, Hadids och Onos barn: 721,
³⁸ Senaas barn: 3 930.
³⁹ Av prästerna: Jedajas barn av Jeshuas hus:
973,
⁴⁰ Immers barn: 1 052,
⁴¹ Pashurs barn: 1 247,
⁴² Harims barn: 1 017.
⁴³ Av leviterna: Jeshuas barn av Kadmiel, av
Hodevas barn: 74,
⁴⁴ av sångarna, Asafs barn: 148,
⁴⁵ av dörrvakterna: Shallums barn, Aters barn,
Talmons barn, Ackubs barn, Hatitas barn, Sobajs
barn: 138.
⁴⁶ Av tempeltjänarna: Sihas barn, Hasufas barn,
Tabbaots barn,
⁴⁷ Keros barn, Sias barn, Padons barn,
⁴⁸ Lebanas barn, Hagabas barn, Salmajs barn,
⁴⁹ Hanans barn, Giddels barn, Gahars barn,
⁵⁰ Reajas barn, Resins barn, Nekodas barn,
⁵¹ Gassams barn, Ussas barn, Paseas barn.
⁵² Besajs barn, Meunims barn, Nefusesims barn,

- ⁵³ Bakbuks barn, Hakufas barn, Harhurs barn,
⁵⁴ Baslits barn, Mehidas barn, Harshas barn,
⁵⁵ Barkos barn, Siseras barn, Temas barn,
⁵⁶ Nesias barn, Hatifas barn.
⁵⁷ Av Salomos tjänares barn: Sotajs barn, Soferets barn, Peridas barn,
⁵⁸ Jaalas barn, Darkons barn, Giddels barn,
⁵⁹ Shefatjas barn, Hattils barn, Pokeret-Hassebajims barn, Amons barn.
⁶⁰ Tempeltjänarna och Salomos tjänares barn utgjorde tillsammans 392.
⁶¹ Detta var de som kom upp från Tel-Mela, Tel-Harsha, Kerub, Addon och Immer men som inte kunde ange sina familjer och sin släkt och om de tillhörde Israel:
⁶² Delajas barn, Tobias barn, Nekodas barn, 642.
⁶³ Av prästerna: Habajas barn, Hackos barn och Barsillajs barn, han som tog en av gileaditen Barsillajs döttrar till hustru och blev uppkallad efter deras namn.
⁶⁴ Dessa sökte efter sina släktregister, men de hittades inte. Därför ansågs de orena och avstängdes från prästämbetet.
⁶⁵ Ståthållaren sade till dem att de inte skulle äta av det högheliga förrän en präst trädde fram med urim och tummim.
⁶⁶ Hela församlingen utgjorde sammanlagt 42 360,
⁶⁷ förutom deras 7 337 tjänare och tjänarinnor. De hade också 245 sångare och sångerskor.

7:65 2 Mos 28:30. **7:65** urim och tummim Två stenar, kanske en ljus och en mörk, som bars i översteprästens bröstsköld och användes för att söka Guds vilja genom lottkastning (2 Mos 28:30, 4 Mos 27:21, Ords 16:33).

⁶⁸ De hade 736 hästar, 245 mulåsnor,

⁶⁹ 435 kameler och 6 720 åsnor.

⁷⁰ Några bland huvudmännen för familjerna gav gåvor till arbetet. Ståthållaren gav till kassan 1 000 dariker i guld, dessutom 50 skålar och 530 prästdräkter.

⁷¹ Några av huvudmännen för familjerna gav till arbetskassan 20 000 dariker i guld och 2 200 minor i silver.

⁷² Det övriga folkets gåvor utgjorde 20 000 dariker i guld, 2 000 minor i silver och dessutom 67 prästdräkter.

⁷³ Prästerna, leviterna, dörrvakterna, sångarna, en del av folket samt tempeltjänarna, alltså hela Israel, bosatte sig i sina städer.

8

Lagen föreläses

¹ När sjunde månaden kom och Israels barn bodde i sina städer, samlades folket som en enda man på torget framför Vattenporten. De bad Esra, den skriftlärde, att hämta Mose lagbok som HERREN hade gett Israel.

7:68 Versen saknas i de flesta hebreiska handskrifter men återfinns i enstaka handskrifter samt antika översättningar. Den är identisk med Esra 2:66. **7:70** dariker Guldmynt introducerade av Darius I. De vägde 1/60 mina eller ca 8,5 gram. **7:71** 20 000 dariker ... 2200 minor Ca 170 kg guld och 1100 kg silver. **8:1** Esra 3:1, 7:6, 10f. **8:1** Esra Betyder "hjälp", skriftlärd präst som hade lett en grupp judar från Babel till Jerusalem tretton år tidigare, 458 f Kr (Esra 7:1f). Enligt judisk tradition sammanställde han Esra, Nehemja, Krönikeböckerna och kanske även Psaltaren, och grundade en skola av skriftlärda som senare utvecklades till Stora rådet (Apg 5:21f, 23:1f).

² Då kom prästen Esra med lagen till församlingen, till män och kvinnor och alla som kunde förstå vad de hörde. Det var den första dagen i sjunde månaden.

³ Han läste ur den på den öppna platsen framför Vattenporten, från tidig morgon till middagen inför män och kvinnor och alla som kunde förstå. Och hela folket lyssnade till lagboken.

⁴ Esra, den skriftlärde, stod på en hög plattform av trä som man hade gjort för detta tillfälle. Bredvid honom stod Mattitja, Shema, Anaja, Uria, Hilkia och Maaseja på hans högra sida och till vänster om honom Pedaja, Misael, Malkia, Hashum, Hasbaddana, Sakarja och Meshullam.

⁵ Esra öppnade boken inför hela folkets ögon, för han stod högre än allt folket, och när han öppnade den reste sig alla upp.

⁶ Esra prisade HERREN, den store Guden, och hela folket svarade med lyfta händer: "Amen, Amen"! Och de böjde sig ner och tillbad HERREN med ansiktet mot marken.

⁷ Jeshua, Bani, Sherebja, Jamin, Ackub, Shabbetaj, Hodia, Maaseja, Kelita, Asarja, Josabad, Hanan, Pelaja och leviterna undervisade folket i lagen medan folket stod där, var och en på sin plats.

⁸ De läste tydligt ur boken, ur Guds lag, och

8:2 första dagen i sjunde månaden Vid basunhögtiden i september (3 Mos 23:24), några dagar efter murens färdigställande (6:15). Lagen skulle högläsas vid denna tid minst vart sjunde år (5 Mos 31:10), eftersom läskunnigheten var låg. **8:3** 5 Mos 31:10f. **8:7** Neh 9:3.

8:8 tydligt Annan översättning: "stycke för stycke".

förklarade innebörden så att man förstod det som lästes.

⁹ Ståthållaren Nehemja och den skriftlärde prästen Esra och leviterna som undervisade folket sade till allt folket: "Denna dag är helgad åt HERREN er Gud. Sörj inte, gråt inte." Allt folket grät nämligen när de hörde lagens ord.

¹⁰ Och han sade till dem: "Gå och ät er bästa mat och drick ert sötaste vin. Och skicka gåvor av mat till dem som inte har något färdigt, för denna dag är helgad åt vår Gud. Var inte bedrövade, för glädje i HERREN är er styrka."

¹¹ Även leviterna lugnade allt folket och sade: "Var stilla, för dagen är helig. Var inte bedrövade."

¹² Då gick allt folket i väg och åt och drack, de skickade gåvor och firade med stor glädje, för de hade förstått de ord som hade förkunnats för dem.

Lövhyddohögtiden

¹³ Den andra dagen samlades huvudmännen för hela folkets familjer med prästerna och leviterna hos Esra, den skriftlärde, för att studera lagens ord närmare.

¹⁴ De fann det skrivet i lagen att HERREN genom Mose hade befallt att Israels barn skulle bo i lövhyddor under högtiden i sjunde månaden,

¹⁵ och att man skulle tillkännage och utropa i alla deras städer och i Jerusalem: "Gå ut på bergen och hämta löv av olivträd, planterade eller vilda, och

8:8 förklarade innebörden Troligen på folkspråket arameiska, eftersom hebreiskans ställning hade försvagats under den babyloniska fångenskapen (jfr 13:24). **8:9** 3 Mos 23:24f. **8:14** 2 Mos 23:16, 3 Mos 23:34f, 42f, 5 Mos 16:13f. **8:14** skrivet i lagen ... lövhyddor Se 3 Mos 23:34f, 5 Mos 16:13f.

lov av myrten, palmer och andra lummiga träd, och gör lövhyddor som det är skrivet.”

¹⁶ Då gick folket ut och hämtade kvistar och gjorde hyddor, var och en på sitt tak och sina gårdar, likaså på gårdarna vid Guds hus och på torget vid Vattenporten och på torget vid Efraimporten.

¹⁷ Hela församlingen av dem som återvänt från fångenskapen gjorde lövhyddor och bodde i dem. Från Josuas, Nuns sons, dagar ända till den dagen hade Israels barn inte gjort så. Och glädjen var mycket stor.

¹⁸ Esra läste ur Guds lagbok varje dag, från första dagen till den sista. De firade högtiden i sju dagar, och på den åttonde dagen hölls en högtidsförsamling som det var föreskrivet.

9

Folket bekänner sina synder

¹ På tjugofjärde dagen i samma månad samlades Israels barn till fasta, klädda i sorgdräkt och med jord på sina huvuden.

² De som var av Israels släkt avskilde sig från alla främlingar och kom fram och bekände sina synder och sina fäders missgärningar.

³ De reste sig från sin plats, och man läste ur HERREN deras Guds lagbok under en fjärdedel av

8:17 hade Israels barn inte gjort så Lövhuddohögtiden hade firats (se 1 Kung 8:65, 2 Krön 7:9, Esra 3:4) men troligen inte av hela folket på just detta sätt. **9:1** tjugofjärde dagen Två dagar efter lövhuddohögtidens fastställda datum. **9:1** jord på sina huvuden För att visa sorg, ånger och omvändelse (jfr 1 Sam 4:12, Klag 2:10).

9:3 Neh 8:7.

dagen. Nästa fjärdedel bekände de sina synder och tillbad HERREN sin Gud.

⁴ Jeshua och Bani, Kadmiel, Shebanja, Bunni, Sherebja, Bani och Kenani steg upp på leviternas plattform och ropade med hög röst till HERREN sin Gud.

⁵ Leviterna Jeshua och Kadmiel, Bani, Hashabneja, Sherebja, Hodia, Shebanja och Petaja sade:

”Res er och prisa HERREN er Gud,
från evighet till evighet!
Lovat vare ditt härliga namn,
som är upphöjt
över allt lov och pris.

⁶ Du ensam är HERREN.
Du gjorde himlarna
och himlarnas himmel
och hela deras härskara,
jorden och allt som är på den,
haven och allt som är i dem,
och du håller dem alla vid liv.
Himlens härskara tillber dig.

⁷ Du är HERREN Gud
som utvalde Abram
och förde honom ut
från det kaldeiska Ur
och gav honom namnet Abraham.

⁸ Du fann hans hjärta trofast inför dig,
och du slöt förbund
med honom:
att ge åt hans efterkommande
kananeernas, hetiternas,

9:6 2 Kung 19:15, Ps 103:21f, Jes 37:16, 20, Apg 4:24, 14:15.

1 Mos 11:31, 12:1, 17:5.

9:8 1 Mos 12:7, 15:18f, Jos 21:43f.

amoreernas, perisseernas,
jebusiternas och girkasheernas
land.

Du lät dina ord gå i uppfyllelse,
för du är rättfärdig.

- 9 Du såg våra fäders nöd i Egypten
och hörde deras rop
vid Röda havet.
- 10 Du gjorde tecken och under
mot farao,
mot alla hans tjänare
och mot allt folket i hans land,
för du visste hur arrogant
egyptierna behandlade dem.
Du gjorde dig ett namn,
som är detsamma än i dag.
- 11 Du delade havet framför dem,
och de gick genom havet
på torr mark.
Men deras förföljare
sänkte du i djupet,
som en sten i väldiga vatten.
- 12 Du ledde dem
med en molnpelare om dagen
och en eldpelare om natten,
för att lysa dem på vägen
de skulle gå.
- 13 På Sinai berg steg du ner
och talade till dem från himlen,

9:9 2 Mos 2:25, 3:7f, 14:9f.

2 Mos 14:21f, 15:4f, Ps 106:9f.

2 Mos 19:18f, 20:1f.

9:10 2 Mos 7:1–12:30.

9:12 2 Mos 13:21f, Ps 105:39.

9:11

9:13

- du gav dem rättfärdiga föreskrifter
och sanna lagar,
goda stadgar och bud.
- 14 Du gav dem kunskap
om din heliga sabbat
och gav dem bud,
stadgar och lagar
genom din tjänare Mose.
- 15 Du gav dem bröd från himlen
när de hungrade
och lät vatten komma ur klippan
när de törstade.
Du befälde dem att gå
och ta i besittning det land
som du med upplyft hand
hade lovat ge dem.
- 16 Men våra fäder blev övermodiga
och hårdnackade
och lyssnade inte
till dina befallningar.
- 17 De vägrade lyssna
och tänkte inte på undren
du gjort bland dem.
De var hårdnackade och valde
i sin upproriskhet en ledare
för att vända tillbaka
till sitt slaveri.
Men du är en Gud som förlåter,
nådig och barmhärtig,
sen till vrede och stor i nåd.

9:15 2 Mos 16:4, 14f, 17:6, 4 Mos 20:8, 11.
4 Mos 14:4, 18, Neh 1:5, Ps 103:8, Joel 2:13.

9:17 2 Mos 34:6,

- Du övergav dem inte,
18 fastän de gjorde sig en gjuten kalv
och sade:
”Här är din gud
som har fört dig upp ur Egypten.”
Och de gjorde sig skyldiga
till stora hädelser.
- 19 Men i din stora barmhärtighet
övergav du dem ändå inte
i öknen.
Molnpelaren vek inte
från dem om dagen
utan ledde dem på vägen,
och eldpelaren lyste i natten
på vägen de skulle gå.
- 20 Din gode Ande gav du
för att undervisa dem.
Ditt manna nekade du inte
deras mun,
och vatten gav du dem
när de törstade.
- 21 I fyrtio år försörjde du dem
i öknen,
och de saknade ingenting.
Deras kläder blev inte utslitna,
och deras fötter svullnade inte.
- 22 Du gav dem riken och folk
och fördelade olika områden
åt dem.
De intog Sichons land,
kungen av Heshbons land,

- och kung Og av Bashans land.
- 23 Deras barn gjorde du talrika
som stjärnorna på himlen.
Du förde dem in i det land
som du lovat deras fäder
att få komma till och ta i besittning.
- 24 Och deras barn kom
och tog landet i besittning.
Du kuvade landets invånare
kananeerna för dem
och gav dem i deras hand,
både kungarna och landets folk,
och de gjorde som de ville
med dem.
- 25 De intog befästa städer
och bördig jord
och tog över hus
fyllda med allt gott,
uthuggna brunnar,
vingårdar, olivlundar
och fruktträd i mängd.
De åt och blev mätta och feta
och njöt av din stora godhet.
- 26 Men de gjorde uppror
och trotsade dig,
de kastade din lag
bakom sin rygg.
De dödade dina profeter
som varnade dem
och ville få dem att vända om
till dig.

De gjorde sig skyldiga
till grova händelser.

27 Då gav du dem
i deras fienders hand
som förtryckte dem.
Men i sin nöd ropade de till dig,
och du hörde dem från himlen.
I din stora barmhärtighet
gav du dem befriare
som frälste dem
ur deras fienders hand.

28 Men när de kom till ro,
gjorde de på nytt
det som var ont inför dig.
Då lämnade du dem
i deras fienders hand,
som fick råda över dem.
Men de ropade på nytt till dig,
och du hörde det
från himlen,
du räddade dem många gånger
i din barmhärtighet.

29 Du förmanade dem
för att återföra dem
till din undervisning.
Men de var övermodiga
och lyssnade inte på dina bud
utan syndade
mot dina föreskrifter,
trots att den människa

9:27 Dom 3:9, 15, Ps 106:40f.

9:29 3 Mos 18:5, 2 Kung 17:13,
2 Krön 36:15, Hes 20:11, Sak 7:11, Rom 10:5, Gal 3:12.

- som håller dem
 ska leva genom dem.
De var envisa och hårdnackade
och vägrade lyssna.
- 30 Du hade tålamod med dem
 i många år
och förmanade dem
 med din Ande
genom dina profeter,
 men de lyssnade inte.
Då gav du dem
 i de främmande folkens hand.
- 31 Men du som är rik
 på barmhärtighet
gjorde inte slut på dem
 och övergav dem inte,
för du är en nådig
 och barmhärtig Gud.
- 32 Och nu, vår Gud, du store,
 väldige och fruktade Gud,
 du som håller förbundet
 och nåden:
Låt den inte vara liten i dina ögon,
 den plåga som har drabbat oss,
våra kungar, våra furstar,
 våra präster, våra profeter,
 våra fäder och hela ditt folk –
från de assyriska kungarnas dagar
 ända till i dag.

9:30 2 Kung 17:13f, 2 Krön 36:15f. **9:31** Jer 30:11, 46:28. **9:32** de assyriska kungarnas dagar Från 740-talet f Kr, då Assyrien började underkuvna nordriket Israel (2 Kung 15:19) tills det gick under 722 f Kr (2 Kung 17). Senare härjades även Juda år 701 f Kr (2 Kung 18:13f).

- 33 Du är rättfärdig
i allt det som har drabbat oss,
för du har visat dig trofast
medan vi har varit ogudaktiga.
- 34 Våra kungar, våra furstar,
våra präster och våra fäder
höll inte din lag
och lyssnade inte till dina bud
och de varningar du gav dem.
- 35 Trots att de levde i sitt eget rike
med allt det goda
som du gav dem
i det rymliga och bördiga land
som du skänkte dem,
har de ändå inte tjänat dig
eller vänt om
från sina onda gärningar.
- 36 I dag är vi slavar
i det land som du gav våra fäder
att äta dess frukt och dess goda,
där är vi slavar.
- 37 Dess rika skörd går till de kungar
du satt över oss
för våra synders skull.
De råder över våra kroppar
och vår boskap som de vill,
och vi är i stor nöd.”

Förbundets förnyelse

- 38 På grund av allt detta slöt vi ett fast förbund och satte upp det skriftligt. På skrivelsen, som försågs

med sigill, stod våra furstars, våra leviters och våra prästers namn.

10

¹ Följande namn stod på skrivelserna som bar sigillen: Ståthållaren Nehemja, Hakaljas son, och Sidkia,

² Seraja, Asarja, Jeremia,

³ Pashur, Amarja, Malkia,

⁴ Hattush, Shebanja, Malluk,

⁵ Harim, Meremot, Obadja,

⁶ Daniel, Ginneton, Baruk,

⁷ Meshullam, Abia, Mijamin,

⁸ Maasja, Bilgaj, Shemaja. Dessa var prästerna.

⁹ Leviterna var: Jeshua, Asanjas son, Binnuj, av Henadads barn, Kadmiel,

¹⁰ och deras bröder: Shebanja, Hodia, Kelita, Pelaja, Hanan,

¹¹ Mika, Rehob, Hashabja,

¹² Sackur, Sherebja, Shebanja,

¹³ Hodia, Bani och Beninu.

¹⁴ Folkets huvudmän var: Parosh, Pahat-Moab, Elam, Sattu, Bani,

¹⁵ Bunni, Asgad, Bebaj,

¹⁶ Adonia, Bigvaj, Adin,

¹⁷ Ater, Hiskia, Azzur,

¹⁸ Hodia, Hashum, Besaj,

¹⁹ Harif, Anatot, Nebaj,

²⁰ Magpiash, Meshullam, Hesir,

²¹ Meshesabel, Sadok, Jaddua,

²² Pelatja, Hanan, Anaja,

- 23 Hosea, Hananja, Hashub,
24 Hallohesh, Pilha, Shobek,
25 Rehum, Hashabna, Maaseja,
26 Ahia, Hanan, Anan,
27 Malluk, Harim och Baana.

Förbundets innehåll

28 Resten av folket – prästerna, leviterna, dörrvakterna, sångarna, tempeltjänarna och alla som hade avskilt sig från de främmande folken och vänt sig till Guds lag, deras hustrur, söner och döttrar och alla som kunde förstå –

29 ansluter sig till sina ledande bröder och lovar dyrt och heligt att leva efter Guds lag, som gavs genom Guds tjänare Mose, och att hålla fast vid och följa alla HERRENS, vår Herres, bud, lagar och stadgar.

30 Vi lovar att inte ge våra döttrar åt de främmande folken och inte heller ta deras döttrar till hustrur åt våra söner.

31 När de främmande folken för in handelsvaror eller säd till försäljning på sabbatsdagen ska vi inte köpa det av dem på sabbat eller helgdag. Vi ska låta vart sjunde år vara friår och då avstå från alla slags krav.

32 Vi förpliktar oss att varje år ge en tredjedels sikel till tjänsten i vår Guds hus:

10:30 2 Mos 34:16, 5 Mos 7:3f. **10:31** 2 Mos 20:10, 23:10f, 3 Mos 23:3, 25:3f, 5 Mos 5:12f, 15:1f, Neh 13:19f. **10:32** en tredjedels sikel Knappt 4 gram silver. Längre fram höjdes tempelskatten, ett uttryck för solidaritet med templet, till en halvsikel (som i 2 Mos 30:11f) vilket betalades av Jesus (Matt 17:24).

³³ till skådebröden och det dagliga matoffret, till det dagliga brännoffret och offren på sabbaterna, vid nymånaderna och högtiderna, till tackoffren och syndoffren för Israels försoning och till allt arbete i vår Guds hus.

³⁴ Vi, prästerna, leviterna och folket, kastar lott om vedoffret, hur man varje år ska föra det till vår Guds hus på bestämda tider, efter våra familjer, och bränna det på HERREN vår Guds altare så som det är skrivet i lagen.

³⁵ Till HERRENS hus ska vi varje år föra förstlingen av markens gröda och förstlingen av all frukt på alla slags träd.

³⁶ Så som det är skrivet i lagen ska vi också föra till Guds hus, till prästerna som gör tjänst i vår Guds hus, de förstfödda av våra söner och av vår boskap, det förstfödda av våra kor och får.

³⁷ Och förstlingen av vårt mjöl och våra ofergåvor och av allt slags trädfukt, av vin och olja, ska vi föra till prästerna, in i förrådskamrarna till vår Guds hus, och tionden av vår jord till leviterna, de leviter som tar emot tionden i alla de städer där vi brukar jorden.

³⁸ En präst, en av Arons söner, ska vara med leviterna när de tar emot tionden. Och leviterna

10:33 2 Mos 25:30, 3 Mos 24:6f, 4 Mos 28:3f. **10:34** 3 Mos 6:12, Neh 13:31. **10:34** vedoffret Behövdes för det dagliga brännoffret

(3 Mos 6:12). **10:35** 2 Mos 23:19, 5 Mos 18:4. **10:35** förstlingen Det allra första av skörden som helgades åt Herren (3 Mos 23:10, 17).

10:36 2 Mos 13:2, 12f, 3 Mos 27:26f, 4 Mos 3:13. **10:37** 3 Mos 23:17, 4 Mos 15:19f, 18:12, 21, 26, 5 Mos 14:22f. **10:37** tionden En tiondel av skörden (3 Mos 27:30), ett bud som även inskräptes av Malaki (Mal

3:8f). **10:38** 4 Mos 18:26f.

ska föra tionden av sitt tionde upp till vår Guds hus, in i förrådshusets kamrar.

³⁹ Både Israels barn och Levi barn ska föra sin offergåva av säd, vin och olja in i dessa kamrar där helgedomens kärl och de tjänstgörande prästerna och dörrvakterna och sångarna är. Vi ska inte försumma vår Guds hus.

11

Folket som bodde i Jerusalem

¹ Folkets furstar bodde i Jerusalem. Det övriga folket kastade lott för att på så sätt var tionde man skulle utses att bo i Jerusalem, den heliga staden, medan nio tiondelar skulle bo i de andra städerna.

² Folket välsignade alla som frivilligt bosatte sig i Jerusalem.

³ Detta är de huvudmän i provinsen som bodde i Jerusalem. Men i Juda städer bodde var och en i den stad där han hade sin ärvda besittning: vanliga israeliter, präster, leviter och tempeltjänare, likaså ättlingarna till Salomos tjänare.

⁴ I Jerusalem bodde en del av Juda barn och en del av Benjamins barn. Av Juda barn: Ataja, son till Ussia, son till Sakarja, son till Amarja, son till Shefatja, son till Mahalalel, av Peres barn,

⁵ Maaseja, son till Baruk, son till Kol-Hose, son till Hasaja, son till Adaja, son till Jojarib, son till Sakarja, shilonitens son.

⁶ Peres ättlingar som bodde i Jerusalem utgjorde tillsammans 468 vapenföra män.

10:39 2 Krön 31:11f, Esra 8:29, Neh 12:44. **11:1** Neh 7:4. **11:2** frivilligt bosatte sig i Jerusalem En ekonomisk uppoffring för ett jordbrukande folk. **11:4** 1 Krön 9:3f.

⁷ Dessa var Benjamins barn: Sallu, son till Meshullam, son till Joed, son till Pedaja, son till Kolaja, son till Maaseja, son till Itiel, son till Jesaja,
⁸ och närmast efter honom Gabbaj och Sallaj,
928.

⁹ Joel, Sikris son, var ledare för dem, och Juda, Hassenuas son, var den andre i befälet över staden.

¹⁰ Av prästerna: Jedaja, Jojaribs son, Jakin,

¹¹ Seraja, son till Hilkia, son till Meshullam, son till Sadok, son till Merajot, son till Ahitub, fursten i Guds hus,

¹² och deras bröder, som utförde arbetena i huset, 822. Vidare Adaja, son till Jeroham, son till Pelaja, son till Amsi, son till Sakarja, son till Pashur, son till Malkia,

¹³ och hans bröder, huvudmän för familjer, 242. Vidare Amassaj, son till Asarel, son till Asaj, son till Meshillemot, son till Immer,

¹⁴ och deras bröder, tappra och kraftfulla män, 128. Ledare för dem var Sabdiel, Haggadolims son.

¹⁵ Av leviterna: Shemaja, son till Hashub, son till Asrikam, son till Hashabja, son till Bunni,

¹⁶ och Shabbetaj och Josabad, som hade uppsikten över de yttre arbetena vid Guds hus och hörde till leviternas huvudmän,

¹⁷ vidare Mattanja, son till Mika, son till Sabdi, son till Asaf, sångledaren som vid bönen tog upp lovsången, Bakbukja, den av hans bröder som var närmast efter honom, och Abda, son till Shammua, son till Galal, son till Jedutun.

¹⁸ Leviterna i den heliga staden utgjorde tillsammans 284.

¹⁹ Dörrvakterna, Ackub, Talmon och deras bröder, som höll vakt vid portarna, var 172.

²⁰ De övriga israeliterna, prästerna och leviterna bodde i alla de andra städerna i Juda, var och en i sin arvedel.

²¹ Men tempeltjänarna bodde på Ofel, och Siha och Gishpa hade uppsikten över tempeltjänarna.

²² Ledare bland leviterna i Jerusalem vid arbetena i Guds hus var Ussi, son till Bani, son till Hashabja, son till Mattanja, son till Mika, av Asafs barn, sångarna.

²³ En kunglig förordning var utfärdad angående dem, och en bestämd ordning var för varje dag fastställd för sångarna.

²⁴ Petaja, Meshesabels son, av Judas son Seras barn, var kungens högra hand i varje sak som rörde folket.

Folket i övriga byar och orter

²⁵ I byarna med tillhörande åkrar bodde också en del av Juda barn: I Kirjat-Arba med underlydande orter, i Dibon med underlydande orter, i Jekabseel med dess byar,

²⁶ vidare i Jeshua, Molada, Bet-Pelet

²⁷ och Hasar-Shual, och i Beer-Sheba med underlydande orter,

²⁸ Siklag och i Mekona med underlydande orter,

²⁹ En-Rimmon, Sorga, Jarmut,

11:23 kunglig förordning Kung Artashasta gynnade dem som tjänstegjorde vid templet med skattefrihet (Esra 7:24). **11:25**

I byarna Listan följer i stort Jos 15 och visar att judarna återfick områden långt utanför Jerusalem.

³⁰ Sanoa, Adullam med deras byar, i Lakish med dess åkrar, i Aseka med underlydande orter. De slog sig ner från Beer-Sheba ända till Hinnoms dal.

³¹ Benjamins barn hade sina boningsorter från Geba: i Mikmas och Aja, likaså i Betel med underlydande orter,

³² i Anatot, Nob, Ananja,

³³ Hasor, Rama, Gittajim,

³⁴ Hadid, Seboim, Neballat,

³⁵ Lod, Ono och Timmermansdalen.

³⁶ Av leviterna blev några avdelningar från Juda räknade till Benjamin.

12

Förteckning över präster och leviter

¹ Dessa var de präster och leviter som drog upp med Serubbabel, Shealtiels son, och Jeshua: Seraja, Jeremia, Esra,

² Amarja, Malluk, Hattush,

³ Shekanja, Rehum, Meremot,

⁴ Iddo, Ginnetoj, Abia,

⁵ Mijamin, Maadja, Bilga,

⁶ Shemaja, Jojarib, Jedaja,

⁷ Sallu, Amok, Hilkia och Jedaja. Dessa var huvudmän för prästerna och för sina bröder i Jeshuas tid.

⁸ Leviterna var: Jeshua, Binnuj, Kadmiel, Sherebja, Juda och Mattanja, som med sina bröder ledde tacksägelsen,

9 vidare Bakbukja och Unni, deras bröder som hade sina platser mitt emot dem, under tjänstgöringen.

Ättlingar till översteprästen Jeshua

10 Jeshua blev far till Jojakim, Jojakim blev far till Eljashib, Eljashib blev far till Jojada,

11 Jojada blev far till Jonatan och Jonatan blev far till Jaddua.

Huvudmän för prästernas familjer

12 I Jojakims tid var huvudmännen för prästernas familjer följande: för Seraja: Meraja, för Jeremia: Hananja,

13 för Esra: Meshullam, för Amarja: Johanan,

14 för Meliku: Jonatan, för Shebanja: Josef,

15 för Harim: Adna, för Merajot: Helkaj,

16 för Iddo: Sakarja, för Ginneton: Meshullam,

17 för Abia: Sikri, för Minjamin och för Moadja: Piltaj,

18 för Bilga: Shammua, för Shemaja: Jonatan,

19 för Jojarib: Mattenaj, för Jedaja: Ussi,

20 för Sallaj: Kallaj, för Amok: Eber,

21 för Hilkia: Hashabja, för Jedaja: Netanel.

Prästernas och leviternas familjer

22 I Eljashibs, Jojadas, Johanans och Jadduas tid blev huvudmännen för leviternas familjer upptecknade, likaså prästerna, under persern Darejaveshs regering.

12:9 Neh 11:17. 12:16 Esra 5:1. 12:16 Sakarja Den kände profeten som uppmuntrade tempelbygget (Esra 5:1) och vars profetbok finns bevarad i Bibeln.

²³ Huvudmännen för Levi barns familjer är upptecknade i krönikeboken ända till Johanans, Eljashibs sons tid.

Fördelning av tjänster i templet

²⁴ Leviternas huvudmän var Hashabja, Sherebja och Jeshua, Kadmiels son, och deras bröder, som stod mitt emot dem för att växelvis lova och tacka, så som gudsmannen David hade befallt.

²⁵ Mattanja, Bakbukja, Obadja, Meshullam, Talmon och Ackub var dörrvakter och höll vakt över förrådshusen vid portarna.

²⁶ Dessa levde i Jojakims, Jeshuas sons, Josadaks sons, tid och i ståthållaren Nehemjas och prästen Esras, den skriftlärdes tid.

Nehemja inviger stadsmuren

²⁷ När Jerusalems mur skulle invigas, sökte man upp leviterna överallt där de bodde och förde dem till Jerusalem för att hålla invigningshögtid och glädjehögtid under tacksägelse och sång, med cymbaler, lyror och harpor.

²⁸ Då samlades sångarnas söner från trakten omkring Jerusalem och från netofatiternas byar,

²⁹ från Bet-Haggilgal och från markerna kring Geba och Asmavet, för sångarna hade byggt sig byar runt omkring Jerusalem.

³⁰ Prästerna och leviterna renade sig och renade sedan folket, portarna och muren.

12:23 krönikeboken Troligen ett officiellt släkregister som inte bevarats i Bibeln. Jfr 1 Krön 9. **12:23** Johanans, Eljashibs sons tid Omnämnd som överstepräst i Jerusalem i ett brev från egyptiska Elefantine (se not till Jer 44:1) daterat 408 f Kr. **12:24** 1 Krön 25:1f.

12:27 1 Krön 15:16, 28, Esra 6:16.

³¹ Jag lät Juda furstar stiga upp på muren. Därefter ordnade jag två stora lovsångskörer. Den ena gick till höger ovanpå muren fram till Dyngporten.

³² Bakom dem följde Hoshaja och ena hälften av Juda furstar,

³³ samt Asarja, Esra och Meshullam,

³⁴ Juda, Benjamin, Shemaja och Jeremia

³⁵ och några av prästernas söner med trumpeter, vidare Sakarja, son till Jonatan, son till Shemaja, son till Mattanja, son till Mikaja, son till Sackur, son till Asaf,

³⁶ och hans bröder Shemaja, Asarel, Milalaj, Gialalaj, Maaj, Netanel och Juda samt Hanani med gudsmannen Davids musikinstrument. Esra, den skriftlärde, gick framför dem.

³⁷ De gick över Källporten och rakt fram uppför trapporna till Davids stad, på trappan i muren ovanför Davids hus, ända fram till Vattenporten mot öster.

³⁸ Efter den andra lovsångskören, som gick åt motsatt håll, följde jag med den andra hälften av folket, ovanpå muren, upp genom Ugnstornet ända till Breda muren,

³⁹ vidare över Efraimspporten, Gamla porten och Fiskporten genom Hananeltornet och Hammeatornet ända fram till Fårporten. De stannade vid Fångelseporten.

⁴⁰ Sedan stannade de båda lovsångskörerna vid Guds hus, och även jag och ena hälften av

12:31 två stora lovsångskörer Från stadens västra mur rundade de staden åt varsitt håll och möttes i öst på tempelplatsen (vers 40).

föreståndarna tillsammans med mig,

⁴¹ samt prästerna Eljakim, Maaseja, Minjamin, Mikaja, Eljoenaj, Sakarja och Hananja, med trumpeterna,

⁴² och Maaseja, Shemaja, Eleasar, Ussi, Johanan, Malkia, Elam och Eser. Sångarna sjöng under Jisrajas ledning.

⁴³ På den dagen bar de fram stora offer och gladde sig, för Gud hade gett dem stor glädje. Också kvinnorna och barnen gladde sig, och glädjen från Jerusalem hördes vida omkring.

Åtgärder för gudstjänsten i templet

⁴⁴ Vid samma tid tillsattes män som skulle förestå förrådskamrarna där offergåvor, förstlingsfrukter och tionden lades ner. Från stadens åkrar skulle de samla in det som enligt lagen tillföll prästerna och leviterna. Det rådde glädje i Juda över prästerna och leviterna som gjorde tjänst.

⁴⁵ De iakttog vad som var att iaktta vid gudstjänsten och vid reningarna, och även sångarna och dörrvakterna utförde sin tjänst så som David och hans son Salomo hade befallt.

⁴⁶ Redan för länge sedan, på Davids och Asafs tid, fanns nämligen ledare för sångarna, och man sjöng lovsånger och tacksägelsesånger till Gud.

⁴⁷ Under Serubbabels och Nehemjas tid gav hela Israel till sångarna och dörrvakterna vad dessa för

12:44 Neh 10:39. **12:45** 1 Krön 24:1f, 25:1f, 26:1f. **12:46** Davids och Asafs tid Dessa två anges som författare till över hälften av Psaltarens psalmer och organiserade templets gudstjänstliv (se 1 Krön 16:4f, 25:2f etc). **12:47** Neh 10:37f.

varje dag skulle ha. Man gav till leviterna deras helgade andel, och leviterna gav till Arons söner deras helgade andel.

13

Avskiljande av främmande folk

¹ Den dagen läste man ur Moses bok för folket. Där fann man skrivet att ingen ammonit eller moabit någonsin skulle få komma in i Guds församling,

² för de hade inte mött Israels barn med mat och dryck utan hade lejt Bileam mot dem för att förbanna dem. Men vår Gud vände förbannelsen till välsignelse.

³ När de hade hört lagen, avskilde de alla främlingar från Israel.

Nehemjas reformer

⁴ En tid dessförinnan hade prästen Eljashib, en släkting till Tobia, blivit utsedd att förestå kamrarna i vår Guds hus.

⁵ Han hade inrett ett stort rum åt Tobia, där man tidigare brukade lägga matoffret, rökelsen och kärlen och det tionde av säd, vin och olja som var bestämt åt leviterna, sångarna och dörrvakterna, likaså offergåvan till prästerna.

12:47 leviterna gav tionde till prästerna av det de fick in som tionde (4 Mos 18:26f, Neh 10:38). **13:1** 5 Mos 23:3f. **13:1** Där fann man skrivet Se 5 Mos 23:3f. **13:2** 4 Mos 22:5f. **13:2** lejt Bileam Se 4 Mos 22-24. Bileam ("slukar folk") förledde folket till förbjudna sexuella förbindelser med moabitiska kvinnor (4 Mos 25, 31:16, 2 Petr 2:15f, Upp 2:14). **13:4** Neh 2:10, 4:3, 6:1. **13:5** Neh 10:39, 12:44.

⁶ Medan allt detta hände befann jag mig inte i Jerusalem, för i Babels kung Artashastas trettioandra regeringsår hade jag återvänt till kungen. Men efter en tid bad jag kungen om tillstånd

⁷ och reste tillbaka till Jerusalem. Där fick jag veta allt det onda som Eljashib hade gjort för Tobias skull, då han hade inrett ett rum åt honom i förgårdarna till Guds hus.

⁸ Jag tog mycket illa vid mig och lät kasta ut allt Tobias bohag ur rummet.

⁹ Därefter befallde jag att rummen skulle renas, och ställde sedan åter in kärlen där i Guds hus, och matoffret och rökelsen.

¹⁰ Jag fick också veta att man inte hade gett leviterna deras andel. Leviterna och sångarna hade därför återvänt var och en till sina åkrar i stället för att sköta sin tjänst.

¹¹ Jag förebrådde föreståndarna och sade: "Varför har Guds hus blivit försummat?" Jag hämtade tillbaka dem och lät dem inställa sig på sina platser.

¹² Hela Juda förde fram sitt tionde av säd, vin och olja till förrådshusen.

¹³ Jag satte prästen Shelemja och Sadok, den skriftlärde, och Pedaja, en av leviterna, till förvaltare över förrådshusen och gav dem som hjälp Hanan, son till Sackur, son till Mattanja. För dessa betraktades som pålitliga, och de skulle nu ha hand om utdelningen åt sina bröder.

13:6 Babels kung Artashastas trettioandra regeringsår Ca 433 f Kr. Perserkungen Artashasta (Esra 7:11f, Neh 2:1f) gjorde Babel till sitt administrativa centrum, varför han här kallas Babels kung.

13:10 2 Krön 31:4f, Mal 3:10. **13:12** Neh 10:37f.

14 Tänk därför på mig, min Gud, och utplåna inte vad jag av kärlek har gjort för min Guds hus och för tjänstgöringen där.

15 Vid samma tid såg jag i Juda hur man trampade vinpressarna på sabbaten och tog hem säd som man lastade på åsnor, likaså vin, druvor och fikon och allt möjligt som kunde bäras och förde det till Jerusalem på sabbatsdagen. Jag varnade dem när de sålde sina varor.

16 Tyrierna som vistades där förde in fisk och alla slags varor och sålde dem på sabbaten till judarna och i Jerusalem.

17 Då förebrådde jag stormännen i Juda och sade till dem: "Hur kan ni handla så illa och vanhelga sabbatsdagen?"

18 Var det inte för att era fäder gjorde sådant som vår Gud lät alla dessa olyckor komma över oss och denna stad? Och nu drar ni ännu mer vrede över Israel genom att vanhelga sabbaten!"

19 Så snart det började bli mörkt i Jerusalems portar före sabbaten, befallde jag att man skulle stänga portarna och att de inte skulle öppnas förrän efter sabbaten. Jag ställde några av mina tjänare på vakt vid portarna för att inga varor skulle kunna föras in på sabbatsdagen.

20 Då stannade köpmän och försäljare av alla slags varor utanför Jerusalem över natten, och det både en och två gånger.

21 Men jag varnade dem och sade till dem: "Varför övernattar ni framför muren? Om ni gör så

en gång till, ska jag låta min hand straffa er.” Från den dagen kom de inte mer på sabbaten.

²² Jag befälde leviterna att de skulle rena sig och komma för att hålla vakt vid portarna, så att sabbaten kunde hållas helig.

Tänk också därför på mig, min Gud, och förbarma dig över mig efter din stora godhet.

²³ På den tiden såg jag också judiska män som hade tagit till sig ashdoditiska, ammonitiska och moabitiska kvinnor.

²⁴ Hälften av deras barn talade ashdoditiska eller de andra folkens språk, och de kunde inte tala judarnas språk.

²⁵ Då förebrådde jag dem detta och förbannade dem, och några slog jag och drog i håret. Jag lät dem lova med ed vid Gud och sade: ”Ni ska inte ge era döttrar åt deras söner, och inte ta deras döttrar till hustrur åt era söner eller åt er själva.

²⁶ Var det inte just så som Israels kung Salomo syndade? Bland de många hednafolken fanns ingen kung som han, och han var älskad av sin Gud, och Gud satte honom till kung över hela Israel. Men också honom förförde de främmande kvinnorna till synd.

²⁷ Och nu hör vi om er att ni har gjort detta stora onda och varit otrogna mot vår Gud genom att gifta er med främmande kvinnor!”

13:24 ashdoditiska ... judarnas språk Staden Ashdod talade vid denna tid troligen arameiska eller kananeiska, båda besläktade med judarnas språk hebreiska. **13:25** 5 Mos 7:3, Esra 9:2, Neh 10:29f. **13:26** 2 Sam 12:24, 1 Kung 3:13, 11:1f, 2 Krön 1:12.

²⁸ En son till Jojada, översteprästen Eljashibs son, var svärson till horoniten Sanballat. Honom drev jag bort från mig.

²⁹ Tänk på dem, min Gud, för de har fläckt ner prästämbetet och prästämbetets och leviternas förbund!

³⁰ Så renade jag folket från allt främmande och fastställde vad prästerna och leviterna skulle iaktta, var och en i sin uppgift,

³¹ hur vedoffret och förstlingsgåvorna skulle avlämnas på bestämda tider och angående förstlingsgåvorna.

Tänk på detta, min Gud, mig till godo!

13:28 Neh 2:19 **13:30** prästerna Även profeten Malaki tillrättavisdade tempelprästerna vid denna tid (Mal 1:6f, 2:1f).

13:31 Neh 5:19, 10:34f.

Svenska Folkbibeln
The Holy Bible in Swedish, Svenska Folkbibeln
translation

copyright © 1996,1998,2015 Stiftelsen Svenska Folkbibeln, Stockholm, och
Stiftelsen Biblicum, Ljungby

Language: Svenska (Swedish)

Reviderad från Svenska Folkbibeln 98 och grundtexten. Gamla testamentet
© 1998, 2015, Stiftelsen Svenska Folkbibeln, Stockholm Nya testamentet ©
1996, 1998, 2015, Stiftelsen Svenska Folkbibeln, Stockholm, och Stiftelsen
Biblicum, Ljungby

2024-12-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Dec 2024 from source files
dated 18 Dec 2024

1f751582-bd9a-5655-ac63-85d69149ba09